

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal: Fischel Fülöp könyvkereskedése ide küldendők az előfizetési díjak nyitlitterek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:
 Egész évre 4 frt.
 Fél évre 2 frt.
 Negyed évre 1 frt.
 Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetések elfogadtnak:
 Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukas M., Oppelik A., „Altaiános Tudósító” hirdetési osztálya Budapest.

Nyitlitter petitaóra 10 kr.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

Ujságírás.

Mit írhat és mit írjon az ujság?

Az igazság legyen kuforrása és kiindulási pontja az író tollának, s oda is térjen vissza, midőn elvégezte mondanivalóját. Szóljon a meggyőződés hangján az igazság erejével és amit mondani fog, annak hatása lesz mindenkire.

Az igazság átjárja valónkat, magához vonzza a gondolkodó egyének összességének itélőképességét. Hatalma előtt meghajlik a nagy ész és a kis tehetség. Mindenki úgy tekint rá, mint mentőre, mint hajós a tisztuló égboltra nagy vihar idején. És mint a nap melege életet önt a hidegtől megdermedt tagokba, új rügyet fakaszt a fán, felébreszti a természetet, — úgy az igazság, ahova csak bejuthat, mindenki felemel, megnyugtat, különösen ha lesújtanak a ránk nehezdedő körülmények, midőn megtámadnak, bár érezzük, hogy nem vagyunk hibásak.

Írjon az ujság mindenről, ami közérdekű. Mozogjon a megmáshatatlan igazság szigorúan körülzárt keretében, ne kívánja azt megkerülni, avagy egészen elhagyni, csak azért, mert az anyagi érdek pillanatnyi kívánalma talán azt tanácsolná, vagy annak megnyilatkozása kellemetlen helyzetet teremtené részére a világ szeme előtt. Mert az igazság előbb-utóbb kiderül, s ha bár azt el lehet nyomni rövid időre, sőt megeshetik az is, hogy némelykor nem hallják meg azt sem, midőn reá figyelmeztetnek, de örökre

elaltatni, véka alá rejtteni nem lehet: utat tör az magának.

Amit ír, írja meg a műveltség és a társadalmi érintkezés szabályainak betartásával s ami fő, senkit ok nélkül ne sértsen. Kerülje a személyeskedést és ne nyuljon bele avatatlan kézzel a családi élet szentélyébe, miből a köznek semmi, de az erkölcsi életnek biztos kára lehet és van. Személyek nevével csak akkor vonja be a közügyek tárgyalásába, midőn arra feltétlen szüksége van s midőn személyt támad, tegye azt azon meggyőződésben, hogy amit róla mond, azt bizonyítani is tudja, és hogy az igazság felderítésével a közügynek tesz szolgálatot, annak érdekeit mozdítja elő. Ily esetben jogosult és sokszor kötelesség is a személyes támadás, de más esetben a társadalmi jóműveltség ellen elkövetett bűn.

Ép azért a közügyeket, amennyiben csak lehet, az egyénektől elvonat, mindig az ügy érdemében kell tárgyalni, mert ekkor elfogulatlanabb lesz ítéletünk és mások is látván pártatlanságunkat, inkább fognak véleményükre hallgatni.

A közügyek megbeszéléséhez szóljanak hozzá társadalmi állásuknál fogva független emberek is, akikről fellehet, hogy midőn valamely dologban állást foglalnak, minden más érdek mellőzésével csakis a közügy lebeg szemük előtt. Ez nem azt jelenti, hogy más kevésbé független emberek nem bírnak valamely kényesebb dologban, ép oly, ugyancsak az ügy hasznát előmozdító vélemény-

nyel, de kétségtelen, hogy a nagy tömegre — mely már természeténél fogva az emberek iránt bizalmatlan és minden körülményt kiméltelenül mérlegel és amelyre gyakran leginkább kívánunk hatni — ezeknek véleménye gyakran nagy hatással, némelykor döntő befolyással van.

És mert ez így van, ezen egyéneknek engedjünk véleményük kimondásánál nagyobb szabadságot, ne akarjuk gondolataikat békóba verni. Elvégre is a lap kell, hogy hí tolmácsa és elbeszélője legyen a napi eseményeknek és azon eszméknek, melyeket az élet és a közvélemény ezekhez fűz. Már pedig ezeket csak úgy találjuk meg, ha elfogulatlanul nézzük a dolgokat, mondjuk ki arról véleményünket és vonjuk le belőlük következtetéseinket.

A dolog milyére ható, minden oldalról megvilágosító körülményeket csak így módon és így eljárással nyerhetünk. Örüljünk annak, ha kapunk ily nyilatkozatokat, melyeknek íróit csak az ügy iránti érdeklődés és az igazság szeretele szólatlatja meg.

És befejezésül ismételtetjük, hogy az igazság legyen kuforrása, kiindulási pontja az író tollának, oda térjen vissza, midőn elvégezte mondanivalóját. Szóljon a meggyőződés hangján, az igazság erejével, és amit mondani fog, annak hatása lesz mindenkire, minden kérdésben.

TÁRCZA.

A bará-k között.

Előállott a Panesics Gyurkó szekere. A gazda igazít egyet-mást rozoga szekere, ültet formát a kukoricaszár-nyalákból s leteríti bunyó-módra czifrán szőtt lepedővel, elrakosgatja a három jobb-rosszabb subát. — Aztán körüljárja a két flegmatikus pejkót, kötöz, bogoz a kiszolgált hámon. Meg se mocezan a két szegény pára, pedig már negyednapja pihen gazdától a Koplalón.

Nincs kereset. A mi kevés buzát rábiznak még a vén Duna hátra, azt kihordták, az — talán az ára is — eluszott régen. A vén bunyó, a Gyurkó apja, otthon a kemence zugában kóródzik régi szép emléinke. Mikor még fél országha hordták szerie-szejjel a Bácska aczélos buzáját, Baranya tüzes borát a Prováláról! — Vége mindennek! Ilyenkor felkopnák az álla, ha nem akadna egy-két veszekedett fiatal ur, a ki elkivánczik ebben a ködös, nedves, hideg időben a jó meleg szobából a puszta, s lábajla derékig holmi madárért a szikes tavakat.

Hamarosan felkapunk hárman a szekérre Hárman Szt. Hubertus tisztelői, azok közé tartoznak, kikben a Fusil-Plume, Choqe-Silled, Hammerless és a modern vadász-technika sok állítólagos és valódi non-plus-ultra-ja daczára az ősember

hagyatékából ránk maradt szenvedélyek legtermészetesebbje él, melyet csak kinn a szabad természetben hűthetnek le; azok közé tartozók, kiket nem az érték, az irtás vezet kalandozásra, hanem a kik azért a gyönyörért vadásznak, melyet az ősember reánk sátnyult felkénnek költői visszaemlékezése keletkezett bennünk, ha nyul ugrik, róka oson, fogoly rebben, vadlud tárogatóz, kácsa nyilal, szarvas bődül s kik épen ezért bámoló tisztelői Bársony Istvánnak, ez remek kultusz ékes szavú táltosának . . .

Mire kidőcögünk a városból, leszáll a köd, a novemberi köd, a mely mint a hazug ember, mindent megnyit, de az esti házúra készülő vadásznak meghitt segítője. Alig látni tőle a lovak fülég, de ha fellebben a fátyol, akkor is csak az alföldi táj fakó tenger-én unatkozhatnak a tekintet, vagy egy-egy nagy falun, melynek alig akar vége szakadni. Észre sem venné az ember, hogy utcainak kerékagyig éré porzójában uszik, ha harangcsengés vagy kutyaugatás el nem árulná. Hát még a határunkban a Panesics Gyurkó illetetlen éles érzéke tud egyedül elvergődni a czelhoz az egyformaság közt, melyen még csak egy kis három vesszőnyi bokrocska sem szegődik jóakaró kalaulat . . .

A szekér zörgésére nyul ugrik el taligaut mellől. A fiatal tisztelőnd atya szivében fellobban a tűz, szorongatja a megvénhedt Lefauscheux-t, a mely rossz nyelvek szerint elültöltő korában Sobri Jósákt szolgálta, de ma is több éré sok finnyás angol puskánál. — Hej, az ő fiatal lelke

ott ittassult meg a susogó, kékszemű bácskai bará-k mentén, pedig azok a tenger nádas-bolyhos vizek részegítőbök a világ minden boránál arra, a ki immunis a vadászbetegséggel szemben.

Megnyugtatom magam azzal, hogy becsületbeli dolog egymagára hagyni ebben a tenger ködében, s utána ugrom, megtapogatván, zsebemben-e az északba szerelmes reszkető tü.

A kocsis tovább dőcög, mi magunkra maradunk a természet büvös kamrájában; taposunk az aranybuza fekete bölesőjét. — Elefántvadászat ez a vadászat, mert ha elugrik a vaczkából a füles és türhető distancziában jó magyar nyulhoz illően igazít egyet a bajuszán, a köd hirtelenében meghízlatja egy, hogy rémület felé pillantani. Dehogy tudja a megcsalattot szem a sörétet utba igazítani.

A nedves hideg kezd bántani, egy-egy korty melegítő jól esik, talán meg is szaporázza a hasztalan lépést.

Feketésen szürkül a fátyol körülöttünk, az óra sietésre int. Indulunk is a nádas felé. Amottan imbolyog a bóbítája, de ha tövéhez ér az ember, valami másfél araszos kóróvá törpül.

— Habó! — rikoltozzuk. Semmi felelet. Pedig sietni kell, mintha hallanók is már a kácsa sestetegését, a liba harsónáját messziről-messziről. Csak nem akarunk utat találni. Ráfanyarodunk a ködben eltévedtek kedves módserére, lábajlunk a nagy csigáktól, csak úgy izadunk belé. Háiba! Egy-egy lövéssel, tüzzel próbálunk szót váltani a kocsin maradt társunkkal. Erre sem jó felelet.

Szőlőművelésünk állapota.

Azon széleskörű intézkedés, melyet elpusztult szőlők felújítása érdekében a földművelésügyi miniszter tesz, jóleső örömmel tölti el nemcsak szőlőbirtokosaink, hanem az egész ország keblét. A filokszerá által elpusztított szőlők felújításának előmozdításáról szóló törvény új reményt adott a csüggedőnek s ennek következményeként már az elmúlt esztendőben újból oly lendületet vett a szőlőtelepítési kedv, hogy a legkevésbé sem kell tartanunk attól, hogy szőlőművelésünk jó hírnevét vissza ne nyerje.

Az 1896-ik év végén a szőlőműveléssel foglalkozó 5770 község közül 2774 község van még filokszerá zár alatt, s az 1897. év végén a zárlat alá helyezett községek 75,8%-ában vagyis 2015 községben már megkezdtek az új telepítést. Katasztrális holdakban kifejezve 37.110 hold az a terület, a melyen a felújítás, illetve új telepítés egyedül 1897-ben foganatosított. Legnagyobb haladást a szegszárdi és kecskeméti szőlészeti kerületekben találjuk; az előbbiben rekordszám 13.000, az utóbbiban 10.000 kat. holddal. A kecskeméti szőlőtelepítési kedv annál nagyobb figyelmet érdemel, mert mint ismeretes, nagyon sokan nem jósoltak fényes jövőt az immunis homoki szőlőknek. A jóslat nem következett be, sőt ellenkezőleg, a kecskeméti bortermelők sikeres eredménye nemcsak egyeseket, de az államat is arra ösztönözte, hogy egyebütt is hozzáállanak a homoki területek betelepítéséhez.

Ez idő szerint az állam által közvetített és segélyezett homoki szőlőtelepítvények a következők: a verseczi »Fejér telep« 1603 hold, a kubini »Emanuel telep« 942 hold, a károlyfalvi »Vekerle telep« 1185 hold, a komárommegyei »Császári telepítvény« 170 hold, a balatonvidéki »Mária telep« 318 hold, a szomogyeyei Hencse községhez tartozó »Tápadzi telep« 906 hold, a szabolcsmegyei »Sóstavi telep« 283 hold, a vácsi telepítvény 100 hold, a veresgyházi telep 450 hold kiterjedésű területtel, melyek leg-többjén az ültetés befejezéséhez közeledik.

A mi e homoki területek terméseredményét illeti, e tekintetben az utolsó években igen kedvező jelenséggel találkozunk, a

mely körülmény az okszerű kezelésnek tulajdonítható. Szőlőbirtokosaink belátják, hogy a régi slendrián művelést fölbé folytatni nem lehet, s ez okból minden rendelkezésre álló eszközt felhasználják a terméseredmény javítására. A kecskeméti borvidékre a műtrágyák waggon számra érkeznek, mert kísérleteik alapján rájöttek a szőlőbirtokosok, hogy nitrogén, foszfor és káliumtrágya együttes alkalmazásával a termés mennyiségét s ezzel a jövedelmet tekintélyes mérvben lehet fokozni.

De a felújítás terén nemcsak a homoki szőlők szerepelnek. Közvetlen termő amerikai szőlővel 2368, amerikai alanyon levő oltvány szőlővel 32.657, szénkénevezés alá ültetett európai szőlővel 7.191 kat. hold lett felújítva, illetőleg újból telepítve. Az összes felújítás 94.961 kat. holdat tesz ki, a mely szám biztató reményt nyújt arra, hogy rövid néhány esztendő alatt nem fogunk borban hiányt szenvedni.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Dr. Wlassics Gyula** vallás- és közoktatásügyi miniszter ur Ö Excellentiája a Csáktornyai áll. polgári fiu- és leányiskola új épületének felavatási ünnepélye alkalmából e hó 29-én csáktornyára fog érkezni. Isten hozza Ö Excellentiáját körünkbe!

— **Dr. Ruzsicska Kálmán** kir. tanácsos tanfelügyelő június hó 19-én megvizsgálta az alsó-lendvai áll. polg. fiúiskolát. Zárlatul Murkovic J. énektanár mutatta be az intézet énekarát, mely szabatos előadásával nagy tetszésre ragadta a jelenlevőket. Kir. tanfelügyelő buzdító beszédet intézett az ifjúsághoz s Kiss Dénes igazgatónak s a tanestületnek meleg elismerését fejezte ki a tapasztaltak felett. Megelégedéssel távozott a róm. kath. elemi iskolából is, melynek minden osztályát meglátogatta. Végül az állandó gyermekmenedékház tekintette meg.

— **Hivatalos látogatás.** Hegedüs Gyula nagykanizsai csendőrhadnagy f. hó 19-én és 20-án megvizsgálta a csáktornyai csendőrst, melyet rendben talált.

— **Eljegyzés.** Kósz Ferencz csáktornyai községi rendőrőrmester jegyet váltott Zadravecz György özvegyével sz. Nemez Karolina asszonnyal Bányavárról.

— **Kinevezés.** A belügyminiszter Kuczor Imre felső-mihályfalvi körjegyzői irnokot helyettes anyakönyvvezetővé nevezte ki.

— **Az anyakönyvi hivatalból.** Május havában Csáktornyan a születések száma volt 29, halálozás 21, esketés 12.

— **Névmagyarosítás.** Trinkl András királyfalvai (Vas m.) illetőségű tanítónövendék vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel Telkes-re magyarosította.

— **Kinevezés.** László Sándor perlaki járásbírói díjnak a tabi (Somogym.) kir. járásbíróshoz átalakító díjokká nevezett ki.

— **Áthelyezés.** Cser József csáktornyai kir. adótsz. Tapolczára, helyébe pedig Prékocsi Vilmos adótsz. lón áthelyezve.

— **Városi közgyűlés.** Községi képviselő-testületünk f. hó 17-én közgyűlést tartott, melynek főbb pontjai a következők voltak: 1) Bíró bemutatja a vadászati jog herbeadásáról szóló szerződést, a mely szerint azt az előjáróság Wollák Rezsőnek adta ki. — Jóváhagyatik. 2) Jeney Gusztáv ny. községi népisk. igazgató lakását még egy évig kéri élvezhetni. — A kérelemnek helyt adott. 3) Bíró előterjeszti az igazságügyi m. kir. miniszteriumnak a kir. járásbíróshoz utján a községhez juttatott felhívását, melyben a járásbírósi épület céljaira alkalmasabb építési telek adását kívánja. — Miután a község ügyintézőit már mind odaadta középületeknek, jelenleg nincs abban a helyzetben, hogy a felhívásnak eleget tehesen.

— **A Tüzoltó-Egyetből.** A csáktornyai Önkéntes Tüzoltó-Egyet szolgálja a 4 pályázó közül megválasztotta Baranics Antal csizmadiamestert.

— **Tanképesítő vizsgálat.** A csáktornyai áll. tanítóképző-intézetben dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos tanfelügyelő elnöke alatt június 20-án reggel 8 órakor kezdődött el a tanképesítő vizsgálat. Tizenöt tanítójelölt közül egy visszalépett, a többi valamennyi nyert oklevelet. Es pedig 1 kitűnő, 7 jeles, 6 jó eredménnyel; ezenkívül 1 horvátor-

Fáradtan lihegve, irtózva gondolunk a hajnalra, mely itt ér bennünket a paradicsom szomszédságában a nélkül, hogy csak egy lövést is tehessünk.

Végre! Kocsi zörög s három táltos, mind-egyike legalább száz markos, prízsköl bele a megsűrűsödött ködbe s elénk gördül, törpül könnyű szekerén egy jóságos pisztol-nadrágos württembergi ivadék. A jó lélek egy jó szőrt elröpít bennünket a Páncsics Gyurkóhoz, az eldoradóhoz.

Bizony el kell tűnni a nevetést, melylyel fogad bennünket a kollega és czápmódra nyitott szájjával a Páncsics Gyurkó. — Lovait a saroglyának fordította, maga belebujt az egyik subába s a közös konyhárról szerzett szalonnábi falozatik.

A november-esti kód egyre sűrűsödik. Innen-onnan hangzik a harangszó elhalóan, gyengén, különben mélyes csend hallgat körszélről. Rövid patron-vizitáció után elbandukolunk szokott helyünkre, a nádas szélű, se vége, se hossza szikes tavak közé, melyek vizvadainak számát csak az hiheti el, a ki látja, s melyek környékén a messze nyújtózó vetéseken ezrenként legel a szürke lud s a vetési lud.

A czuppogó selymekben áldogál néhány sásból rakott boglya, s mi beléjük furakodunk a nedves hideg ellen deréig, rácsiholunk és pöfékelve várjuk a jó szerencsét. — Alig telepszünk meg, valami rongyos kuvasz szaglásza körül tanánykát s kis távolságra hóna alá szorított flintával bandukol a vén sváb.

Tovább sem nyughatunk. A ködből valami diluvialis barom törpölve közeledik a boglyához.

Egész közelből aztán elválik, hogy a félelmetes szörny tulajdonképen Dömötör, a nádas körül legeltető Szutyó juhász háts paripája, garderoberés requisitum-czeplője, a ki úgy látszik az esti szürkületben a boglyához járt tilosba. — Egy boglyanyomtató ruddal próbáljuk vele megretetni, hogy most az egyszer nem lesz belőle semmi, s hogy teljesen fölösleges a kacsalésen. De biz az egyre erősödő argumentok előtt sem akart meg-hátrálni, sőt teltségéhez mérten szóval és tettel ellenünk szegült, míg a Páncsics Gyurkó egy marék réti szénával ki nem engesztelte.

A kód sejtelmes világában élet lüktet, mely szívverésünkkel is közli mozgását, s hó ömlik el nyomában, mely csak azt tudja gyönyörködtetni, ki St. Hubertus sectájának híve. Suhanó titkok, miket az ügyesség valóra válthat.

S—s—s—s! — suhogás egyre erősödik, s újra gyengül, s nem sokára rá hallani, a mint levágódik a vad a vitzükörre. — Ismét! A szomszédban villan a fegyver tüze, a sístergés egyre szaporább; apró, egyre növekedő, nyilként suhanó árnyak serge vált át a boglya fölött. Előbbök gyújtunk s csak puffanásukat, vergődésüket halljuk a szárazon.

A dirgés-dörgés egyre sűrűbb, ijedt hápogás is tartkítja a ropogást; de harsóna hangzik s reá fegyverszünetet kötnék hirtelenében az árnyak seregivel.

Gigágá! — jó a vértessereg. A ruza mehet fölöttünk bántatlan akérmény. Töltést esrelünk és várunk.

Nehéz szárnyaspással lódulnak fejünk fölött a szép nagy madarak, kezdetben magasabban, s vigan, lud-módra csvevegek a szerencsés vízrebocsátkozás után. De a sűrű ködben való nehéz tájékozódás levonja őket, közelebb a földhöz. — Egy hetes láncc szó nélkül kigyózik felém, már oldalt uszák a ködös levegőt, kiválasztok egyet a hátulsók, a fiatalok, a könnyebben sebezhető közül. Roppán a puska, a megzavart sorban elgáigintja magát a liba s nagyott csattanva zuhan a selymekbe.

A két szomszéd váltogatva tüzel s az áruló libaszólásból olvassuk, melyik lövés talált. — Egész közelmében vágódik bele a tisztelendő libája a főszelebe. A papírvastagságu jég leszakad alatta, vergődik szegény a furdójében. De nem sokáig, mert már látom a vadász árnyát, a mint meztel-lábra vetkeződvé, sziszszenze, dideregve szalad bele a vízszélbe a zsákmányért. Egy kis gyors csárdás kerekedik utána, másnap egy kis nátha s talán a kanonoki korban valamicske csuz, — de a liba megvan, meg bizony.

Egy negyedórával később subákba burkolódva usztuk tengelyen a homokot. Csupis szél kerekedett, keresett-kutatott ajtót a subán, de bizony nem talált ezen a termes, báránbórfalu gunyhón. A Gyurkókat az se kellett, mert hazáig lovaival együtt poroskált a homokban, hóna alá csapkodván tenyeréit.

szági magyar tanító horvát tanítási nyelvre képeztette magát. Az eredmény kihirdetése 22-én délelőtt történt, mely alkalomból kir. tanfelügyelő leikes intellemmel fordult az ifjú tanítókhoz, megköszönte a tanári kar buzgalmát.

Értesítés. A helybeli áll. polg. fiú- és leányiskola épületének felavatása alkalmából június 29-én tartandó ünnepélyes istentisztelet nem 10, hanem 9 órakor fog a helybeli plébánia templomban megtartatni, miről az ünnepélyre meghívott t. cz. közönséget ezen uton értesíti — Csáktornya, 1899. évi június 24. — Az áll. isk. gondnokság.

A vármegyei közigazgatási bizottság június ülésén az alispán tudatta, hogy a háziállatok egészségi állapota kedvezőtlen, mert több községben lépfene pusztít. A pénzügyi adminisztráció terén fenakadás nincs. A tanfelügyelő jelentette, hogy Mándel Pál dr. országgyűlési képviselő kerülete magyar nyelvben jeleskedő tanítóknak és növendékeinek 1899. évre kétszáz forint jutalmat adományozott. A pénzügyigazgató jelentése szerint január hó 1-je óta befolyt adóban 734.992 ft 09 kr.

Bucsulakoma. A csáktornyai áll. tanítóképző-intézetnek az elmúlt napokban tanítóképesítő vizsgát tett növendékei f. hó 22-én este sikerült bucsulakomát rendeztek a »Zöld fához« címzett vendéglőben, melyre meghívták volt tanáraikat. A vacsora alatt Margitai igazgató a tanári kar nevében szép bucsubeszédet intézett a volt növendékekhez, melyre Pécsy volt növendék érzelmes szavakkal tolmácsolta az eltávozó ifjaknak a tanári kar iránt érzett háláját és szeretetét. Zrinyi tanárnak a ifjú tanítókhöz intézett, hazafias intelmekkel telt lelkes beszéde után úgy a tanárok mint a volt növendékek részéről több toast hangzott el, s a tanárok volt növendékeikkel Sárközy zenekara mellett szeretetteljes együttlében több kedélyes órárt töltöttek együtt. Dicsérettel kell megemlékeznünk a vendéglős kitűnő kiszolgálásáról is.

A »csáktornyai sportegylet« alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyási záradékkal ellátta. Így az egyesület e hó 18-án megtartotta az alapszabályszerű első alakuló-közyűlést, melyen Wollák Rezső ügyvéd, az egyesületnek 11 évig volt buzgó elnöke, elfoglaltságára való tekintetből az elnökségről lemondott. A közyűlés elnöke megválasztotta Kayser Lajos grófi titkárt, művezetővé Polesinszky Emil népisk. tanító, polgári isk. tornatanítót. A tisztikar többi tagjai maradtak a régiek. Fejér Jenő indítványára a közyűlés Wollák Rezsőnek, mint sok évig buzgón működő volt elnöknek, Dékány Mihály áll. képezdei tanárnak mint volt művezetőnek, Nagy Károly áll. képezdei tanárnak mint volt vivőmesternek és Strahia Károlynak mint buzgó s állandó pénztárosnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott azon önzellen s kitartó eddigi működésükért, melylyel lehetővé tették, hogy az egyesület folytonosan fennállhatott s most már alapszabályokkal ellátva tovább virágozhat. A testgyakorló órák úgy mint eddig a polgári iskola tornatermében minden szerdán és szombaton este 5 1/2 — 6 1/2 órakor tartatnak. Itt felemlítjük, hogy tavaszszaki alakult egy ugynevezett »új sport-egylet«, a mely azonban csakhamar feloszlott s buzgóbb tagjai ezen az alapszabályszerű alakuló gyűlésen a régi egyesületbe való belépésüket bejelentették.

Perlaki hírek. Hegedűs Gyula m. kir. csendőrhadnagy f. hó 17- és 18-án megvizsgálta a perlaki csendőrsöt. — A per-

laki iparostanoncz iskolában f. hó 18-án 2—4-ig volt az évrő vizsga. Elnök: Sipos Károly. Az iparosok közül szép számmal jelentek meg. Noha még mindig nagy nehézséget okoz azon körülmény, hogy a tanulók fele horvátországi, tehát olyanok, kik magyarul semmit sem tudnak, ennek dacára az eredmény jó volt. — A perlaki tűzoltóság július 9-én Ottokon a Gáspárics-féle kertben majálisat tart.

Zárvizsga. A stridói áll. iskolában az évrő vizsgálatok július 1-én tartatnak meg.

Értesítés. A csáktornyai és regedei katonai laktanyák részére 1899. szeptember 1-től 1900. aug. 31-ig terjedő időre szükségelt széna és szalma valamint lüzifa szállításának biztosítása végett a tárgyalások f. évi július hó 6-án d. e. 10 órakor fognak Zágrábban a 13. hadtest parancsnokságánál megtartatni. Bővebb értesítés a marburgi és zágrábi cs. és kir. élelmezési raktáraknál valamint az összes községi előjáróságoknál szerezhető.

Vizsga. A csáktornyai ovoda zárvizsgáját ma d. e. 9 órakor tartja, melyre a szülők, tanügybarátok és érdeklődők szívesen látatnak.

Menedékház megnyitása. A zalaujvári menedékházat a múlt héten megnyitották, vezetésével úzv. Kapsza Ferenczné bízott meg.

Zárvizsgák. Zala-Ujvárott a népiszkolai zárvizsgát f. hó 5-én tartották meg a községi bíró, előjáróság és számos szülő jelenlétében, kik örömmel hallgatták a tanulogyermekek magyar és horvát nyelven tett ügyes feleleteiket és szavataikat. — Mura-Csányban f. hó 21-én, Dráva-Vásárhelyen pedig f. hó 14-én tartották meg a népiszkolai záróvizsgálatok.

Halálozás. Hetényi Imréné, szül. Stöckl Laura, Hetényi Imre volt csáktornyai kir. adóhivatali tiszt. jelenleg nezsideri adóárnok neje, életének 25-ik évében e hó 18-án Nezsideren elhunyt. Áldás emlékére!

A Tekező-Egyesületből. A csáktornyai Tekező-Egyesület f. hó 8-án tartotta megnyitó gyűlését Baumhack Frigyes kert-helyiségében. Bernyák Károly elnök jelenteti Farnék László választm. tag elváozlat, s egyéb ügyek elintézése után a volt tisztikar újból megválasztatott.

Tűzvész. Mura-Szerdahelyen f. hó 7-én Mihók János háza kigyulladt s rövid idő alatt legett több ház és melléképület.

Postás-kutya. Azok az utasok, a kik a reggel 9 óra 8 perczkor Augsburgból Büchloeba menő személyvonatot használják, közvetlen a Westerergeringeni állomás után észrevehetnek egy fekete kutyát, a mint az a közelgő vonatnak elébe fut. A vasuti postakocsiból kidobnak egy tekercs újságot. A mint a »N. Augsb. Ztg.«-ban egy szemtanu írja, a kutya megfogja az újságtekerestet és elszáguuld sebűben a Weisshaar J. N. falkenbergi, pár száz méter távoli birtokára. A kutya ezt a szolgálatot télen-nyáron már több év óta látja el. Gazdája így általa már reggel kapja megújságait, melyek másképp a fultsi levélhordóval csak délután jutnának a kezébe.

Szer a szunyogok ellen. A szunyogok ellen semmi sem használj, mint a szegfü-olaj. A ki arczát, kezét, tehát egyszerű a test fedetlen részeit a következő mosdóvízzel mossa meg, mely egy rész szegfüolajból, nyolcz rész kölni vízből és harminczkét rész alkoholból áll, az tehát szunyog-csipés ellen teljesen meg van védve. Hogy a szobákból kiűzzüköket, a következő füstölő szert ajánljuk: négy rész töményeczetet, két rész szegfü-olajat, két rész benzoe-tinktúrát, tizenkét rész olajos balzsam keveréket és tizenkét rész alkoholt összevegyitünk. A pipás embernek milderre nincs

süksége, mert a szunyogok úgy irtóznak a pipa-füstől, pláne ha trafikodhány szortyog a pipában, mint az örög a tömjéntől.

A nyár beáltával az ahhoz való öltözetek gondja is meglep bennünket. A mint a föld is új zöld takaróját ölti magára, úgy az embernél is előáll az újbóli ruházkodás szükséglete. Az ahhoz kívánt pénzösszeg ne okozzon nekünk gondot, mivel a Rehwald Ferencz Fiai reichenbergi (Csehország) posztógyári raktár szép és kitűnő ruhaszövevények árát csodálatos olcsóra szabta. A ki tehát jó és olcsó öltönyökre akar szert tenni, az rendeljen levelező-lapon mely lapunk mai számához mellékelve van.

A mykenei oroszlanoskapu egyik legrégibb emléke az emberiség alkotó tevékenységének. Durván faragott köveit az óskor homályában illesztették össze óriás erejű kezek. A kapu fölé, az oromfalba, durván nagyoltan faragott oroszlan-párt helyezett az ósidők művésze. A két oroszlan egy oszlopra kapaszkodik. Törökvésük, fezzsülök izmaik mintegy a művészet törekvését is mutatja, jelképezi, mely a durva formába az erőt iparkodik nagy nehezen kifejezni. A csonka állati testek a görög szobrászat legrégibb kísérletei közül valók, mikor az anyag ellenállása még dacolt a művész alkotó erejével s tökéletlen eszközeivel. Ez a kapu mégis nagyszerű diadalív melyen át a görögség művészi tevékenysége világhódító körutra indult. A hires kapu legújabb képe a Nagy Képes Világtörténet 30-ik füzetében jelent meg. — A munka 12 kötetben jelenik meg, s Marczali Henrik szerkeszti. A most folyó második kötetet dr. Gyomlai Gyula írta. Egy kötet ára diszkórtésben 8 frt. Füzetenként is megjelen, minden szombaton 1 füzet, á 30 kr. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság, Budapest, Üllői-ut 18.) s minden háza könyvkereskedésben.

A Horgony-Pain-Expeller igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 27 év óta mindig készletben van. Hasfájásnál, eszifájdalom, fejfájásnál, kösvényénnél, csuszánál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító-hatásuaknak bizonyultak, sőt járványkórnál, minő: a kolera, hanyó-hasfolyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszser jó eredménnyel használtatott bedörzsöléséket az influenza ellen is és 40 kr., 70 kr. és 1 frt üvegenkénti árban a legutóbb gyógyszerárban készletben van, hanem bevásárlás alkalmával mindig határozottan: mint »Richter-féle Horgony-Pain-Expeller« vagy »Richter-féle Horgony-Liniment« kérendő és a »Horgony« védjegyre kérünk figyelni.

Vasuti menetrend a csáktornyai állomásnál. (Érvényes május 1-től szeptember 30-ig.) a) Déli vasut. Erkezik Kanizsa felől: d. u. 4:01 szm., d. u. 12:58 gyrs., este 8:12 vegyv., éjél 1:07 gyv., reg. 5:51 szv. — Indul Prágerhof felé: d. u. 4:15 szm., d. u. 1:01 gyrs., éjél 1:10 gyrs., reggel 6:06 szm. — Erkezik Prágerhof felől: reggel 4:36 gyrs., d. e. 10:50 szm., d. u. 3:59 gyrs., este 9:55 szm. — Indul Kanizsa felé: reggel 4:39 gyrs., reggel 5:52 vegyv., d. e. 11:00 szm., d. u. 4:02 gyrs., este 10:07 szm. — b) Magy. államvasut. Erkezik Kis-Czellről: este 9:42, Z-Egerszegről: reggel 8:40. Indul Kis-Czellre: reggel 6:04, Z-Egerszegré: d. u. 4:28. — Erkezik Zágráhból: d. e. 10:55 és este 9:30. Varazsdrol: reggel 4:18, reggel 5:38, d. u. 12:50, d. u. 3:50. Indul Zágrádba: reggel 4:44 és d. u. 4:25. Varazsdra: d. e. 11:44, d. u. 1:20, este 10:17. Novimárofoha: reggel 6:15.

Szerkesztői üzenet.

— **Perlak.** Az iskolai ünnepély és a majális leírását, valamint az adakozók névsorát nem kaptuk meg. Igaza van. Elveszhetett utközben, akár a postán, akár a kihirdásnál. Sajnáljuk, hogy így történt. Az adakozók névsorának közlése soha sem késő. Üdvözet!

Felölés szerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF
Kiadó és lapulajdonos:
FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR).

Sve pošiljke se tičuć zadržaja novinah, naj se pošiljaju na me Margitai Jozefa urednika vu Čakovce.

Izdateljstvo:

Knjižara Fischel Filipova kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tijeđen jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto 4 frt
Na pol leta 2 frt
Na četvert leta . . . 1 frt

Pojedini broj koštaju 10 kr

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovačke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Čakovca«, i t. d.

Senokoša.

Nekoji gazda misli, da kosilišće, pašu senokošu gojiti, popravljati s malim gnojom morebiti niti ne treba. Iz senokoše i kosilišća čez ljeta znosimo nekaj ploda, pak ako od nekad nekaj odnesemo, treba nekaj i na domestiti, to je naravski zakon. Ovaj dometek pak nikaj drugo nemre biti, kak gnoj. —

Pak kak more vendar to biti, da nekoja senokoša, ili nekoje kosilišće, koje nigdar nisu gnojili, čez ljeta s dobrim plodom obdari gazdu? Ovdje je zasigurno taj dober slučaj, da na protuletje, kad se sneg tali, je oblejala mlajnata voda kosilišće ili senokošu; vu vodi pak je raztaljeni svakojački material, koji se zasede k korenju rastvinah i nje obdeli s obilnom hranom.

Srećen je takov gazda, koj takvoga komada ima; takov gazda zasigurno nebi menjal svoju senokošu s najbolju pšenica plodojućom zemljom. Ovdje onda zasigurno drugo delo nema gazda, da rano vu protuletje v duš i v križ povlači s branom svoju senokošu. Krtovo rovanje marljivo razjednači, i kvarne rastvine splodi.

Posle košnje je ravno tak dobro provlačiti senokošu, da se zemlja okolo korenja rastvinah razdrobi i poleg toga polehkujemi ulaz topline, zraka i mokrine k korenju rastvinah.

Gde je gazda vu takvim srećnim položaju, da si svoju senokošu more sredstvami polevati, tam je komaj kaj za pozeleti. — Istina, da takvo polevanje peneze košta ali

za kratke 2—3 ljeta se domesti vu senokošu položena glavnicu s kamatom, — jer takva senokoša se čez ljeta po 4—6 put daje kositi. Gde dakle kakov potočić teče čez senokošu, tam je lahko zalevali senokošu.

V uredu ministarstva poljodelavskih poslova je vnogo indžellero. Ovu dobru gospodu visoki ministerium poljodeljstva na pustlo prošnju razpošlje sikam, gde spregledaju i odlučuju, kak se more zalevali senokoša. More se to tak načiniti, da se senokoša napusti cela vodom, ter ju tak dugo pustiju na njoj, doklam se mlaj doli sposedue ili pak se vtilen po senokoši jarki skopaju i tamo teče voda, odkud onda, gda je samo treba, se more voda spustiti po senokoši.

Istina ovo je malo skuplješe, — kak prveši način. Indželleri bez svake plaće i zabadava činiju to, ravno tak i zabadava, tojest bez svakoga stroška nato naučiju gazde. Nego to se samo ipak pristoji, da se kola pošljeju po nje, gda dobimo glas, da dojdeju.

Topla i mrzla štala.

Ili je jako mrzla, ili jako topla, svikak škodi domaćemo živinčetu. Vu preveć topljoj štali je veliki sopot, fletno prhni gnoj, poleg česa onda ni samo, da zrak nije čist, nego od podjednoga sopota razprniju i deske, pronsnice, grede, pak vu velikoj vrućini živina odnemoreju, teže ceraju hranu i ako je na slobošćinu pustimo, lahko se

prehladiju, zbeležaju, negda i pogineju. I od toga su se već osvedočili, da vu preveć vrućoj štali podojeno mleko ima zločestu duhu.

Ali i to škodi, ako je štala preveć mrzla. V hladnoj štali živina više krme pojeju, da si gori zadržiju toplotu svoga tela; ako pak nedobiju dosta hrane, onda pak se oguraviju, tojest: v hladnoj štali još i od prehladnjenja moreju svakojačkoga betega dobiti. Poleg toga, da štala nebude preveć topla ili hladna, treba da bude i zadosta svella, jer za zdravje živinah je ravno tak potrebna svetlost, kak to sami po sebi poznamo ili po rastvinah vidimo. Kmica, tamnost kvari oči živinah.

Tantalus.

Iz povesti Magjarske.

Dalje.

Vladislav (1439—1444).

Pak je bila neprilika vu orsagu, jer su gospoda mislili, da je Albert prez potomca vmural. Vu orsaćkom spravljšću su nazadnje dokončali, da si nek ženi Vladislav poljski kralj Elisabethu ženu Albertovu vu to ime, da bude on kralj magjarski.

Ali kak je Vladislav vu orsag došel, se je sin rodil Elisabethi, koga je na čast Sv. Ladislava, za Ladislava dala krstiti, a sa jednom i okoroniti za kralja magjarskoga.

Ali Vladislav je vekšu stranku imel. Magjarska gospoda su ga za kralja skriknuli, a on si je dal na glavu deti korunu Sv. Štefana. Po korunenju je prisegu polo-

Z A B A V A

Kralj i seljak.

Kad se je sadašnji naš kralj Franc Jozef prije nekoliko godinah u Gödöllő, u Magjarskoj zadržaval, vozil se je jednoč po oblačnom vriemenu sam na šetnju. Na jedankrat pričme u zraku šumeti i bilo je očevidno, da se zlo vrieme kuha. Kralj zapoveda kućišu odmah obrnuti i već u tom pričme kapla za kapljom iz črnih oblakah padati, a za dvie tri minute već se spusti ploha, kak da su se na nebesih gore splahnice potrle. Kućiš sad malo bolje potira konje prama domu i kad su već blizu Gödöllöa došli, dostigli su nekoga staroga seljaka, koj je puna kola žita nekam vozil.

Cesta je bila blatna i šklizka, pak jer je starac još ktomu bil slabog vida, zašel mu je jedan zadnji kotač u grabu. Kola se za to nisu prevrnula, ali pod nje podpreženi konji, polag celog svog napora, nisu ih mogli niti za vlas iz miesta maknuti.

U tom nepovoljnom stanju zapita kralj starca:

»Kaj vam se je dogodilo, dragi prijatelj?«

»Ah nesreća, milostivi gospodin, velika neprilika!« odgovori ravnodušno starac, koj kralja nije poznal.

»To vidim — odgovori kralj — »Pak kaj neimate sina ili slugu, koj bi po tako zločestom vriemenu išel foringašit? Em ste vi za taj posel već prestari.«

»Ponizno zahvalim milostivomu gospodinu na dobrati« — odgovori starac — »jedan od mojih sinov se je priženil u drugo selo, a drugi služi Ferencz Jošku.«

»A tko je to?« — zapita kralj:

»No, kaj to njihova milost nezna?« veli začudjeno starac — »To je kralj magjarski — najvećši gospodin u celoj Magjarskoj!« —

»Tak, tak« — veli kralj —

»Ali mi tim spomenkom nedojdemo niti za korak dalje, a deždj sve bolje curi! Jeli ste tim sporazumni, ako ja još mojekonje dam pripreči i ovak vaša kola iz grabe izvleči.«

Tko je bil bolje sporazuman, nego li naš seljak, koj je već pričel uvidjati, da njegovi sami konji taj terh nikada iz grabe negenu.

Kralj anda dade i svoje konje pred

seljakove zapreči i sada su četiri vlekli, najme dva jaki kraljevi i dvie šekulice seljakove; ali niti sada nije posel hotel iti od ruke, jer je kotač ipak jedno malo preduboko vgreznul. Anda se poprime i isti kralj posla, prime te polag svega deždja i blata pristupi k-ugreznutim kolam, zavine ruđa na stran, prime kolo, dok su se konačno kola iz grabe genula. Odmah i hitro zatim dade konje pod svoju kočiju pripregnuti i kad je starac hotel svojemu pomoćniku u neprilici zahvaliti, već je ovoga nestalo.

Kadje naš starček drugi dan, pe nekakovom poslu iduć, se na cesti kraljevim kućišom srel, kojega je od večera dobro poznal, zapital ga je: »Povedjte mi dragi prijatelj, tko je bil on dobari gospodin, koj je meni večera u mojoj velikoj neprilici pomogel kola iz grabe van izvleći — On se je tak naglo odpejal, da mu za njegovu dobrotu, koju mi je tim svojim činom izkazal, nisam niti se zahvaliti vtegnul.«

»Ah moj bācsi« — oegovori kućiš — »pak kaj vi toga gospodina niste još nikada videli? Em je to bil Njegovo Veličanstvo naš kralj.«

žil na mađarske zakone i mahnul je sabljom na četiri kraje sveta na znamenje, da bude orsaga obranil od svakoga neprijatelja.

Gda je Elisabetha vidla, da su već okorunili Vladislava, je sina vu Fridrikovu obrambu dala, a sama pak je sa pomoćjom Giškre, vodje čekoga, vojsku peljala proti Vladislavu. — Ali med tem je na hitrom vumrla, pak je od vezda Vladislav sam kraljval.

Turki su se pak jako počeli gibati proti Europi. Ali Bog je dal sada čoveka, gdo je bogoljubljen i dobroga srca kršćenik, ali i izvrstni vodja bil. — Ov muz je bil Hunyady János. On je bil sin jednoga prostoga plemenitaša. Vladislav ga je jedno za drugim postavil za temeškoga bana, potlam za belgradskog kapitana a na zadnje za vojvodu. On je pokazal, da je vreden nagrade, jer je, dok su se drugi vu orsagu trkali, već vu vnoгих bitkah svladal turke.

Pri Szemendrii je potukel prviput turke a zatem pak ne dugo pri Sv. Imri vu Erdelju 1442-ga. Ovd bi skorom smrt podnesel, da ga ne bi jeden, Kemény Šimon zvani junak oslobodil od smrti. To se je tak dogodilo, da je Murad sultan opravu i konja Hunyadiovoga zrisati dal, i to svakomu junaku dal kazati, da svi samo na Hunyadia naj cilaju. Ali Kemény je to seznal i jedva je nagovorił Hunyadia da mu svoju opravu i konja da i jer su si bili jako spodobni, su turki ni mogli znati na koga cilaju, — zato je na mesto Hunyadia ov podnesel smrt, a turki pak su bili potučeni kad je prvi Hunyadi napred stal.

Zatem je još pri Vaškapu nadvladal turke, a 1443 pak je na tak zvani »dugi bojni put« išel, gde je vu pet bitkah svladal turke.

Cela Europa se je veselila tomu, a zalostil se je najbolje Murad sultan. On je mir prosil od magjarov. Vladislav je sklopil znjim mira na deset ljet. Ali turki nisu obdržali mira, zato je Hunyadi sa Vladislavom 20 jezer vojnikov peljal proti turkom. Pri Varni su se zisli magjari sa Muradom, gdo je kakti stekli došel na bojno polje.

Ali ovde su magjari vu malim broju bili. Stranjska, obećana vojska je još ne došla zato su se magjari pobili za 6 put

vekušm turskom vojskom. Več-več su magjari predobili rat, kad se je na jedankrat Vladislav med turke zmešal, koji su mu glavu odsekli i na šćap na tekrojeno magjarom kazali. Kad su magjari to vidli su se širom razbežali tak, da nje je Hunyadi već ne mogel skupa spraviti. Nazadnje je i on sam bil prisiljen bežati. Vnogo su zgubili magjari, ali još više turki. — Više 40 jezer turkov je mrtvih ostalo. Sam Murad sultan je od srditosti zakričal, »tak nebi višeput rad predobil!«

Hunyadi, vladar mađarske (1444—1526).

Po nesrećni smrti Vladislava su magjari pripoznali za kralja Ladislava, sina Albertovoga i Elisabethinoga. Ali, jer je Ladislav jos malodoben bil, su Hunyadi Janoša postavili za vladara, gdo je zbog svojih zaslužbah najbolje bil vreden na to.

Prvo delo je bilo Hunyadiu, da povrne turku izgublenu bitku. Ali samo malo vojakov je mogel skup složiti, koji su se na »Kosovim polju« pobili sa turki. Dva dni je trpela bitka i sigurno bi magjari predobili, ali Vlad, vlaški vojvoda, je sa 6 jezer vojakov k- turkom prestupil. Na to su magjari pobešli, jer su vidli, da su prodani. Hunyadi je i konja slobodno pustil i ovak pešice išel sim tam. Na putu su ga dva turki vlovili i zlatnoga lanceka mu hoteli zeti. Ali su se ne mogli pogoditi kojega bi bil lancek i zato su se posvadili. Kad su se ovak hrvali je Hunyadi spuknul sablju jednoga, i glavu mu odsekel a drugi pak je pobegel.

Hunyadi, kad se je od dvejo turkov oslobodil, je prosil jednoga muža da da dimo vodi. Ali ov ga je k-Brankoviću odpeljal, gdo je veliki neprijatelj bil Hunyadiu. Ov ga je 2 mesece pri sebi držal i samo na opomenu mađarskog gospodstva ga je slobodno pustil.

Hunyadi je vnogo neprijateljov imel. Ka je dimo došel, je hotel proti Giškri iti, ali su ga njegovi neprijatelji priprećili vu tem. Zato je koma čekal da službu doli dene. Prije je ipak moral osloboditi Ladislava iz ruk Fridrikovih i tak je njemu vu ruke položil već sedemljetno službu. Kralj ga je sada još na više podigel, najme zezbal ga je za

orsackoga velikoga zapovednika i dal mu je grolju besztercinsku. Sin njegov Ladislav pak je postal za hrvatskoga bana.

(Dalje sledi.)

Loparits.

KAJ JE NOVOGA?

Dr. Wlassles Gyula.

Dr. Wlassics Gyula minister bude 29-ga o. m. vu Čakovec došel, gde bude nazočen pri posvećenju nove građanske škole (polgári iskola). Iz srca pozdravljamo gospodina ministra i našega ablegata pri nas! Bog jih k nam donesel!

Vlovljeni penezo-delac.

Alexić Svetozar, iz Srbije, vu Budapešti stanujući težak si je mislil, da kaj je banatskim penezo-delavcom ne išlo za rukom, to njemu sigurno bude, ako nikoga drugoga ne vpelja vu sreću, pak je peneze počel delati. Napravil je više, dosta dobrih forintačah, ali kad nje je zamenjati počel, su ga prijeli, i još on den sa mašinom skup prek dali sudu. Još pri redarstvu je prepoznal, da je forintače on delal.

Nesreća vu kopaonici.

Iz Kaiserslautena nam javljaju, da je vu Nordfeld kopaonici, predčvera na večer jeden mužar potlam eksploderal, od česa su dva težaki vumrli, jeden je na smrt, a dva pak su samo malo oranjeni.

Nesreća na morju.

Iz Frederikshavena nam pišeju, da se je o. m. 19-ga Maritius englezka paroladja tresnula vu Ortushof danzigsku paroladju, koja je vtunula. Z med ljudih se je 10 vtopilo, osem pak njih je, sa kapitanom, Maritius paroladja zela gori.

Otrovne gobe.

Šimonšits Jožefova žena je o. m. 19-ga vu budapešti jednu košaricu vrganjov kupila od jedne žene iz Angyalföldä. Doma je juhu skuhalä, iz koje su jeli, ona, njezin muž, troje dece i pri njoj stanujući Podruka Janoš težak. Okolo pet vurah njim je svim hudo postalo. Na srešu su hitro po doktora poslali vu susedvo, koj videći, da su otrovne (giftne) gobe jeli, njim je dal

»Kaj? — zapita osupnjeno starac — zar je to bil Franc Jožef? — Kralj mađarski?« —

Starcu su navrele suze na oči, te on skine skrľjak i kakti moleći veli: »Gospodin Bog neka blagoslovi mađarskoga kralja! — Povedjte milostivomu gospodinu, da mu se ja za večra izkazanu, milost liepo zahvalujem, ali se budem još i osobno došel mu zahvaliti!«

Dojduće, nédelje si stari obleće svoju najbolju, tak nazvanu svećenju oćieću, otide u podrum, napuni jednu poličnu flašu — kakove su one za kiselu vodu — vinom još od godine trideset i četvrte, tako nazvanim »Virundreissigerom« turi ju u žep svoga kaputa te se odpravi u Gödöllö.

Pred kraljevskim gradom sretne opet slučajno poznatoga kraljevoga kućiša, kojega i odmah nagovori:

»Jeli je milostivni gospodin doma?«

»Koj milostivni gospodin?« — oćresne se kućiš na njega.

»No, no,« — veli pomirljivo starac —

»milostivni gospodin kralj!«

»O je doma, dragi bácsi,« — veli ku-

ćiš malo voljkeše — »ali njega morate sa«

»Vaše Veličanstvo« titulirati, a ne samo »mitostivi«

»No dobro« — veli starac — »samo vi njemu rećite, da sam ja došel po poslu k-njemu.«

»Je, — to neide tak, moj dragi bácsi — »odgovori kućiš — »vi se morate najprije pri gospodinu komorniku prijaviti i njem svoje potreboće podnesti, mozbit bi onda Ali nu! Baš sad eno tam dohadja Njegovo Veličanstvo, sigurno se ide šetati, i tak se anda, za sad barem, nećete snijim spomineti moći.«

Ali starac više nije poslual kaj kućiš govori, jer kaj ga je za kućiševo klafranje briga, kad on u blizini svojega dragoga kralja vidi, koj mu je dapaće pomogel kola iz blata i grabe van potegnuti. Anda pojde odmah kralju naproti, te ga liepo po ondešnjoj navadi pozdravi: »Hvaljen budi Jezus Kristuš! Sretno dobro jutro zelim! Neka njim noćni počinek služi na zdravlje, moj premilostivi gospodin kralj!«

»Na sve vieke amen. No, pak jeli su kotaći ostali cieti? Jeli ste sretno domov

prispieli?« — odgovori kralj, koj je starca odmah prepoznal. — »Pak kaj vas vodi k meni?«

»Premilostivi gospodin! Ja sam sedamdeset i osam godinah star, doživel sem puno dobrih i zlih vriemenah, ćul sam mnogo o kraljevih i cesarih pripoviedati. Ali premilostivi gospodin, to još nikada o ni jednom kralju nisam ćul pripoviedati, da bi po najvećem deždju na blatnoj cesti ikoj bil dal svojem liepe i dragociene konje odprežati i siromaškumu seljaku pod tršna kola priprezati i onda još sam svojemi rukami pomagati, vgreznuta muška kola iz grabe pomagati vleći.«

»Moj dragi prijatelj« — odgovori kralj — »ja sam samo ono učinil, kaj je kršćanska dužnost svakoga ćiniti; ja znam, da ako bi se meni takova neprilika pripetila, i vi bi mi rado pomogli.«

Tim se kralj nasmieši i hoće dalje oditi. Ali starac još nije bil gotov već reće dalje: — Ako nebi milostivnoga gospodina zbančtuval, sam Njim evu za onu uslugu donesel jednu flašu »Virundreissigera« — stlim zvadi flašu iz zepa — »ja znam, da milos-

nekaž za bluvati, od česa su bolje postali. I redarstvu su javili to, koje sada išće vkanjlivu ženu, koja bi skoro šest ljudi osmrtila.

Skončal se je na cintoru.

Vu Budapešti na rākos-kereszturskim cintoru su 19-ga o. m. mrtvoga našli jednoga mladića, koj je po prilici 19—20 ljet star. Poleg njega na levi strani je bila jedna pištolja, s kojom si je levo čelo prek stre'il. Poleg njega je bil i jeden listić na kojim je ovo stalo: »Od gazde sam 15 frtov dobil, ali sam je zgubil. Svaki misli da sem nje vkral. Zato sem moral vumrēti. Viese Imra, mašinist iz Veszprēma.« Redarstvu vespzrēm-skomu su već objavili ovoga dogodjaja.

Nesreća vu jednim zabavljišću.

Iz Praga nam telegrafēraju, da se je tam, vu Podhors zvanim zabavljišću s prožila pištolja jednoga žandara. Kuglja je prek vrat išla i vu drugi hiži trefila tri svirače. Jeden z med ovih mužikašov, tak zvani Maly Jaroslav, 15 ljet star zidarski inoš, se je mrtvev srušil na zemlju, a drugi dva pak su težko ranjeni. Zabavljajuće ljudi, kojih je više 600 bilo, je to jako iznemirilo. Iztragu su već podigli proti žandaru.

Veliki božji blagoslov.

Nagy Alberta, poljodjelavca iz Debrecina, — kak nam pišeju — i njegovu dobru ženu, Szabó Julianu, je Bog sa pet-najst dece nadaril, z med kojih je 9 sada vu najlěpsim zdravju. Vezda ne dugo njih je pak ljepo nadaril Bog sa 3 decum na jedenkrat. Nagy je blaženog povedal pri matice-vodji srećen božji blagoslov. Siromaškoga, ali blaženoga para, bude varaš penezno pomogel vu stroških.

Smrt kamenitnoga srca sina.

21-ga o. m. su pokopali vu Szegeudu jednoga čoveka, koga je celi gornji varaš za »kamenitnoga srca sin« a zval. Bihari Ladislav se je zval ov pokvarjeni človek, gdo je svojim otcum tak hudo postupal, kaj ga je sve susedstvo mrzilo z-bog toga. — Staroga svojega oca je tukel, za psa ga zval i privezval ga je, kak pri soldati, za stup, za kaštigu. Ženu i decu svoju je od-

tiral. Jeden tjedan, kaj je pijan došel dimo; tu je na dvoru doli opal, onēmel je i pet dni se je vu najveksi muki mučil, dok je ne vumral. Na sprevodu je nigdo drugi ne bil, kak otec, koga je vnoگو tukel, pak žena jedna, koja je žnjim nezakonitno živela i kojoj je ostavil celi imetek.

Ognji.

V Mura-Szerdahelyu se zažgala jedna plasnica slame i od nje su šest gazdov pogoreli. Kvar je do 3249 forintov, zmed kojih je samo za 600 forintov sekulerano. — V Pāka zvanog obćini se je ravno tak slama zažgala, od koje je onda 12 hiž i jedno 30 gospodarstvenih zidnah pogorelo. Jedno par svinj i jedno 200 mladine je zgorelo. Kvar je 6050 frtov. V obedveh mestah su ognja s šibicami se igrajuća deca načinila. Nebrizljive roditelje su prijavili pri sudu.

I to je nekaž.

Ove dane su v Parizu za jednoga indienskoga princa jedno postelju napravili iz čistoga srebra. Na četiri vugle ove postelje su napravljene ženske spodobе v naravski visoci, koje v ruki fehera držuju a na glavi pak imaju prave črlene lasi. Lasi jeden, zato postavljeni, dvorski brijač mora dan na dan česati. Ako si princ v postelju leže, onda svojum težinum tela svoga potira ženske ruke, i one onda mu hladnoga zraka pušcaju. Ako pak mu srce popevku poželi, onda samo pretisne v svoji postelji jednoga gomba i najlěpsje popevke ga spre-vodije v orsag senja.

Vlovljeni vkanjivci.

Redarstvo je vu Vācz zvanim varašu opet spolovilo jednu trupu, koje člani su krive peneze delati. To je tak bilo, da je jedna stara žena štela na tjedenskim sejmju krive forinte zameniti. Kad već nigder nije mogla sreću postići, decam je dala škude, da je ona razmeniju. Ali redarstvo je vlo-vilo ovu ženu, koja je na to valovala, da vu Nőgrād zvanim varašu već od zdavnja kri-ve škude dela jedna trupa, koje su člani same stare žene. Iz olova su delale škude, koje su već zveksinum vun zdavale. Žene su već sve spolovili.

Stara ženska.

V Arkanzas zvanim varašu je nezday-nja vumrla jedna ženska, koja ni više, — nego stouvadasetisedem ljet je bila stara. Do zadnjega dana je defala v polju i nig-dar nije bila betežna. Na dan njezine smrti je najedenput ostabila, i domači su ju po-legli v postelju, gde je za na veke zaspala. Zadnje leta se je tak oguravila, da je sama kost i koža bila. Čudno, da vu svojim ži-votu nigdar nije jela meso, nego samo zelinje.

Ogiltani klobas.

V Hajdu-Böszörményu se dogodil sle-deći dogodjaj: Biró Sándor polodjelavec je v dobrim priateljstvu bil s Oláh Balázs zva-nim, na siromaštvo zašlenim gazdum. Biró je dužen bil Olāhu 190 forintov. Na tro-jački pondeljek je Biró klobasicu poslal Olāhu za obed, ali Olah je pri prvim ko-madu poznal, da klobasica čudnovatoga, grizajućega teka ima. Sumlja je počel imeti, i jednoga komada je mački hitil. Sumlja mu je prava bila, jer mačka je za par mi-nut vcrkla. Slučaj je vun zišel, redarstvo je počelo iskati, i pod iztragum je vlovilo Biró Sándora. Droba mačkina su v Budim-peštu poslali, da je spreviziteraju. Biró je zato hotel ogiltati Olāha, da se reši duga, i da pri pokopnih družtvah gori zdigne peneze, na koje je Oláh bil sekulerani.

Kakvo bude vrēme?

Falb, glasoviti i stari vremeo prorok siećeće vrēme kaže od prvoga juliuša do konca ljeta: Od 1—5-oga juliuša: vnoگو vihrov sa vnoگو deždjom; vrućina pomalen menjša bude. Od 6—10-oga: vihri i dežd-jojve prestane. Suho vrēme se bude bole kazalo. Srednja vrućina, ali pod zadnje dane se bud podigla. Od 11—14. veliko dežd-jojve sa vihri, okolo 12-oga vrućina popusti. Od 15. do 25-oga se neobrne vrēme. Od 26—31-oga vnoگو deždja, vnoگو vihrov, vrućina se podigne, ali proti koncu vpadne. Od augustuša 1—7-oga: srednja vrućina, veliko deždjojve. Od 8—11-oga menje dežd-ja, vekšna vrućina; od 12—15-oga obilen deždj, gde-gde se oblak raztegne. Vrućina popušca. Za septemec meseca pak ove pro-kuje: celi mesec bude jako suhi. Vu vru-

ativni gospodin od svojih gostih takovoga nisu pili. Neka ga izvole od mene zahvalnoga dobrostivo prijeti i u povoljnom zdravlju uzivati. A je, izbilja! A kak su milostiva vi-soka gospa i mala pucica, jeli su obodvie zdrave?»

»No, one su prilično zdrave, a jeli je vi poznate?« — zapita opet smiešći se kralj.

Jedan jedini krat sam je videl, kad su odieću siromakom dielile; ljudi povedaju, da je gospa milostivoga gospodina pravi angel.«

Opet se kralj nasmieši i pošto je flašu sa Vierunddreissigerom prijel, posegne u žep, te izvadi tri cekina, koje starcu pruži i reče: »Hvala vam za vino, mi ćemo ga već piti. Zbogom ostanite! Ovo vzemite, pak si za to kupite drugu flašu, jer vaša ostane pri meni.«

Starac se za prikaz liepo zahvali, zaželi celogj familiji zdravlje i sreću te se hoće oditi. Na jedan krat postane, obrne se i kriči za kraljom: »Prosim milostivoga gospodina, nek daju i kućišu jedan krat gutnuti od tog vina, i on se je pošteno vladal pri mojoj neprilici!«

Cesarov pikač (škriljak) s pernicom.

Na početku vladanja dojde jednoč sa-danji cesar nenadano u militarsku accade-miju u Wiener-Neustadt, za da se osviedoči o napredku pitomcah. Pri izpitivanju mla-deži su se učitelji trudili, cesara o dobrom napredku pitomcah osviedočiti. Svaki poz-vani je dobro na pitanja odgovaral, te se je cesar prama učiteljem pohvalno iz-razil. —

Samo jedan mladić, polag kojega na klupi je cesarov pikač ležal, nije pazil na izpitivanje, već je probal iz zelene pernice na pikaču jedno pero van potegnuti. Njegov sused u klupi je to videl, — pak je i on hotel jedno pero iz cesarove pernice imati.

»Potegni i za me jedno«, — prišeptne prvomu u uho. Ali sad je i tretji i četvrti posegnul za pernicom i onda je to došlo tak, da je pikač na jedankrat dole na pod opal.

Osupnjeni su se pitomci jedan drugoga gledali, a cesar i učitelj pristupe k prebled-jenim mladićom. »Kaj se je dogodilo?« za-pita učitelj.

»Prosim za odprešćenje!« — veli mla-dić, k mladomu cesaru obrnjeni — »Ja sam hotel spomenek imati, pak sam si jedno pero iz pernice potegnul, to su vidli moji kame-radi, pak su i oni hoteli od Vašeg Veličan-stva spomenek imati, ja sam njim hotel želju izpuniti i za svakoga po jedno pero iz per-nice zpuknuti, a u naglosti mi je pikač opal iz klupe.«

Cesar se nasmije nad iskrenošću mla-dića, vzeme pernicu iz pikača te nju preda mladiću veleć: »Tu mi onda drugo nepreo-taje, nego vam celiu pernicu prikazati, za da svaki dobi po jedno pero na uspo-menu!«

Na ovo nastane veliko bučno veselje a pernica je išla od ruke do ruke i svaki si je za uspomenu jedno pero iz nje van po-tegnul.

Tako mi je pripoviedal oberstar, koj je onda med limi mladići takodjer pitomac accademije bil i jedno si pero iz pernice potegnul, koje i danas, — kak svetstvo čuva.

Em. Kollay.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csáktornyai kir. járásbíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Frász Dorottya férj. Kapun Jánosné végrehajtatónak Knechtl András végrehajtást szenvedő elleni 50 frt tökekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a nagy-kanizsai kir. törvényszék és a csáktornyai kir. bíróóság területén levő a III. hegykerületi 271. szíjtkvben A+177. hrsz. a. erdő, kert, szántó és szőlő Gibinscsákban 1 hold 678 □ öl területtel 472 frtban az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelelt ingatlan az

1899. évi július hó 15. napján délelőtti 10 órakor

a III. hegykerületi községi bíró házában Wollák Rezső ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becslésének 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes érték-papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 70. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át kell szolgáltatni. 843

Kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság.

Csáktornya, 1899. évi ápril hó 28-án.

2835. tk. 1899.

Végzés.

Gróf Festetics Jenő zala-ujvári lakosnak a csáktornyai takarékpénztár végrehajthatóhoz való csatlakozása kimondatik s kibocsáttatik a következő együttes

Árverési hirdetmény.

A perlaki kir. bíróóság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a csáktornyai takarékpénztár r.-lársulatnak, úgy gróf Festetics György zala-ujvári lakosnak Szetnik Jenő al-hráscsáni lakos elleni végrehajtási ügyében 168 frt tőke, ennek 1898. évi ápril hó 5. napjától járó 6% kamatai, 55 frt 06 kr. eddigi, 10 frt 05 kr. árverés kérvényi költség, úgy 418 frt 81 kr. s jár. kielégítése végett a nagy-kanizsai kir. törvényszék, (perlaki kir. járásbíróóság) területén fekvő az al-hráscsáni 17. szíjtkvben l. 37, 108, 248, 376, 378. hrsz. a. foglalt ingatlanok s az ezekhez tartozó legelő és erdőilletmény a végrh. törv. 156. §-a alapján együttesen és egészben 330 frt kikiáltási árban mint becsárban az

1899. évi július hó 4. napján d. e. 10 órakor

Al-Hráscsánban a község házában Wollák Rezső csáktornyai lakos vagy Varga Lajos nagy-kanizsai ügyvédek közbenjöttével megtartandó árverésen eladatni fog.

Venni szándékozók figyelemzetnek, hogy az árverés megkezdése előtt a fenti kikiáltási ár 10% bánatpénz fejében letenni köteles. 843

A kir. bíróóság mint tkvi hatóság.

Perlakon, 1899. évi ápril hó 30.

100 hektoliter

Kitünő badacsonyi bor

(kicsinyben is) e l a d ó

Singer Salamonnál

(Szoboticza.)

839 2-2

Tüzifa eladás.

Jó minőségű **bükkfa** waggononkint **45** forintért, **gyertyánfa 44** forintért és **cserfa 40** forintért esömödéri állomásra szállítva, megrendelhető

SCHWARZ ADOLF NÁL Resznek.

840 2-*

Csáktornya nagyközség előljárósága.

1419. sz. 1899.

Pályázati hirdetmény.

Csáktornya nagyközség előljárósága által az üresedésbe jött egy községi közrendőri állásra pályázat nyittatik. Javadalmazása a következő:

1. Egy évi fizetése 200 frt,
2. egy évi lakbére 60 frt,
3. egyenruházat.

Pályázni kívánók kötelesek életkorukat, erkölcsi magaviseletüket és egészségi viszonyaikat okmányilag Kiszolgált katonai altisztek és esendőrök előnyben részesülnek.

A kérvények **1899. évi június hó 30-ig** bezárólag a községi előljárósághoz ezimezve annyival is igazolni.

inkább beadandók, mert a később érkezett kérvények figyelembe nem vétetnek.

Csáktornya, 1899. évi június hó 20.

Plichta Béla

jegyző.

Petrics Ignác

bíró.

841